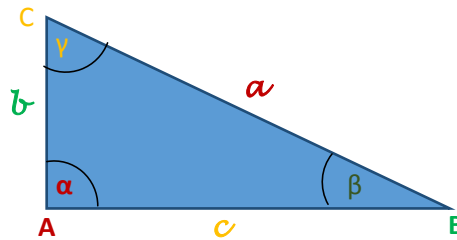

Uhly v trojuholníku – opakovanie

Vrcholy trojuholníka – označujeme VEĽKÝMI TLAČENÝMI písmenami (A,B,C...)

Strany trojuholníka – sú OPROTI vrcholom – označujeme ich MALÝMI PÍSANÝMI písmenami (a, b, c)

Vnútorne uhly trojuholníka – α, β, γ .

➤ Súčet vnútorných uhlov v každom trojuholníku je 180°

- **Typy uhlov** – ostrý $< 90^\circ$
pravý = 90°
tupý $> 90^\circ$ (ale menej ako 180°)
priamy = 180°
vypuklý $> 180^\circ$ (ale menej ako 360°)
plný = 360°

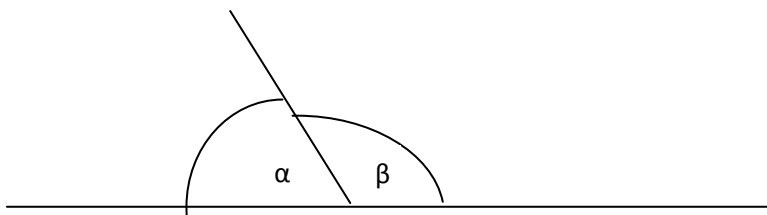
➤ Typy trojuholníkov:

- **podľa veľkosti uhlov** - pravouhlý (2 uhly OSTRÉ + 1 uhol PRAVÝ)
tupouhlý (2 uhly OSTRÉ + 1 uhol TUPÝ)
ostrouhlý (3 uhly ostré)

(Stačí sa pozrieť na **najväčší** uhol: ak je ostrý, trojuholník je ostrouhlý, ak je pravý, trojuholník je pravouhlý, ak je tupý, trojuholník je tupouhlý)

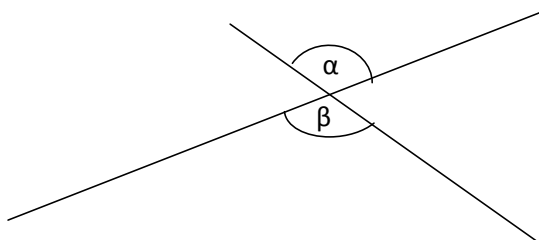
- **podľa veľkosti strán**- rovnostranný (všetky strany sú zhodné)
rovnoramenný (len 2 strany sú zhodné – RAMENÁ, tretia je iná - ZÁKLADŇA)
rôznostranný (všetky strany sú rôzne)

➤ Susedné uhly – ich súčet je 180°

Uhol α má veľkosť 60° a uhol β má veľkosť 120° .

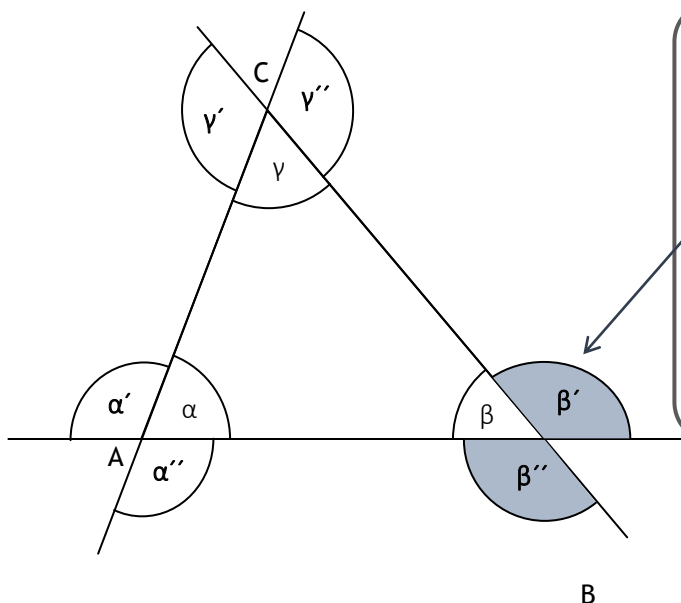
➤ Vrcholové uhly – sú zhodné, majú rovnakú veľkosť.... $\alpha = \beta$

Vnútorne a vonkajšie uhly trojuholníka (nové učivo)

Existujú v trojuholníku aj iné uhly ako vnútorné?

Stačí ak predĺžime všetky jeho strany a uvidíme:

Pri každom vrchole $\triangle$ sú 2 vonkajšie uhly.

vrchol A - uhly α' a α''

(čítame alfa s čiarou a alfa s dvomi čiarami)

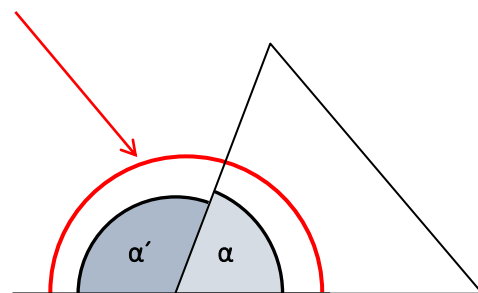
Vonkajšie uhly pri tom istom vrchole sú zhodné:

$\alpha' = \alpha''$, $\beta' = \beta''$, $\gamma' = \gamma''$ (sú to vrcholové uhly)

Súčet vnútorného a vonkajšieho uhla pri jednom vrchole je 180° :

$\alpha + \alpha' = 180^\circ$, $\beta + \beta' = 180^\circ$, $\gamma + \gamma' = 180^\circ$

Vonkajší uhol je susedný k vnútornému uhlu.

Riešená úloha :

V $\triangle ABC$ je veľkosť uhla vnútorného uhla $\alpha = 40^\circ$

a veľkosť vonkajšieho uhla $\beta' = 105^\circ$.

Vypočítajte veľkosti ostatných vnútorných a vonkajších uhlov v $\triangle$.

Ku každej úlohe si najskôr urobíme **náčrt voľnou rukou** a ceruzkou, najskôr vyznačíme uhly, ktoré sú dané a potom uhly, ktoré máme vypočítať.

Do náčrtu kreslíme ku každému vrcholu iba **1 vonkajší uhol**.

Našou úlohou je vypočítať veľkosti 4 uhlov:

1. uhol α' :

$$\alpha = 40^\circ$$

$$\alpha' = ?$$

$$\alpha + \alpha' = 180^\circ \quad (\text{susedné uhly})$$

$$40^\circ + \alpha' = 180^\circ$$

$$\alpha' = 180^\circ - 40^\circ$$

$$\underline{\underline{\alpha' = 140^\circ}}$$

2. uhol β :

$$\beta' = 105^\circ$$

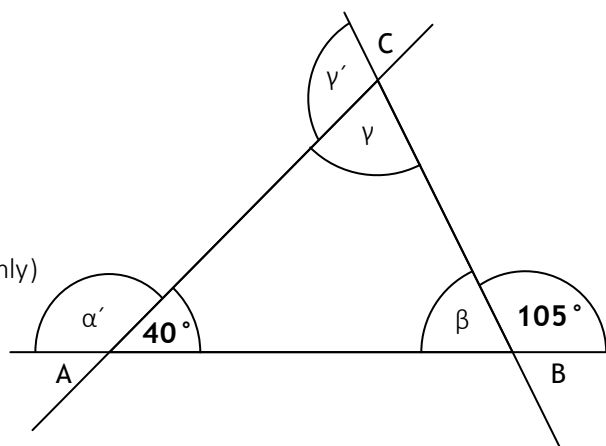
$$\beta = ?$$

$$\beta + \beta' = 180^\circ \quad (\text{susedné uhly})$$

$$\beta + 105^\circ = 180^\circ$$

$$\beta = 180^\circ - 105^\circ$$

$$\underline{\underline{\beta = 75^\circ}}$$

3. uhol γ : (tento uhol vypočítame ako tretí vnútorný

$\alpha = 40^\circ$ uhol $\triangle$, ak poznám 2 zvyšné uhly α a β)

$$\beta = 75^\circ$$

$$\gamma = ?$$

$$\alpha + \beta + \gamma = 180^\circ$$

$$40^\circ + 75^\circ + \gamma = 180^\circ$$

$$115^\circ + \gamma = 180^\circ$$

$$\gamma = 180^\circ - 115^\circ$$

$$\underline{\underline{\gamma = 65^\circ}}$$

Zhrnutie: Najskôr sme vypočítali chýbajúce vnútorné alebo vonkajšie uhly, potom 3. vnútorný uhol $\triangle$ a na záver posledný vonkajší uhol.

Riešená úloha so stupňami a minútami:

V $\triangle ABC$ poznáme uhly $\alpha = 38^\circ 45'$, $\gamma' = 102^\circ$.

Vypočítate veľkosti ostatných vonkajších a vnútorných uhlov trojuholníka.

1. uhol α' :

$$\alpha = 38^\circ 45'$$

$$\alpha' = ?$$

$$\alpha + \alpha' = 180^\circ$$

$$38^\circ 45' + \alpha' = 180^\circ \quad 179^\circ 60'$$

$$\alpha' = 180^\circ - 38^\circ 45' \quad \underline{\underline{-38^\circ 45'}}$$

$$\underline{\underline{\alpha' = 141^\circ 15'}}$$

2. uhol γ :

$$\gamma' = 102^\circ$$

$$\gamma = ?$$

$$\gamma + \gamma' = 180^\circ$$

$$\gamma + 102^\circ = 180^\circ$$

$$\gamma = 180^\circ - 102^\circ$$

$$\underline{\underline{\gamma = 78^\circ}}$$

3. uhol β :

$$\alpha = 38^\circ 45'$$

$$\gamma = 78^\circ$$

$$\beta = ?$$

$$\alpha + \beta + \gamma = 180^\circ$$

$$38^\circ 45' + \beta + 78^\circ = 180^\circ \quad \beta = 180^\circ - 63^\circ 15' \quad 179^\circ 60'$$

$$116^\circ 45' + \beta = 180^\circ \quad 179^\circ 60' \quad \underline{\underline{-63^\circ 15'}}$$

$$\beta = 180^\circ - 116^\circ 45' \quad \underline{\underline{-116^\circ 45'}}$$

$$\underline{\underline{\beta = 63^\circ 15'}}$$

4. uhol β' :

$$\beta = 63^\circ 15'$$

$$\beta' = ?$$

$$\beta + \beta' = 180^\circ$$

$$63^\circ 15' + \beta' = 180^\circ \quad 179^\circ 60'$$

$$\beta' = 180^\circ - 63^\circ 15' \quad \underline{\underline{-63^\circ 15'}}$$

$$\underline{\underline{\beta' = 116^\circ 45'}}$$

4. uhol γ' :

$$\gamma = 65^\circ$$

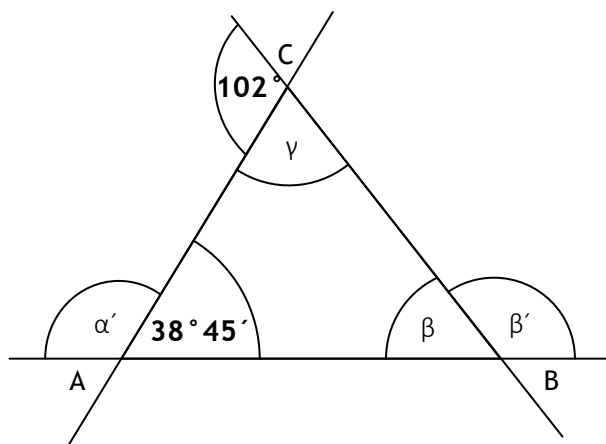
$$\gamma' = ?$$

$$\gamma + \gamma' = 180^\circ \text{ (susedné uhly)}$$

$$65^\circ + \gamma' = 180^\circ$$

$$\gamma' = 180^\circ - 65^\circ$$

$$\underline{\underline{\gamma' = 115^\circ}}$$

Pozrite si k tomu aj prezentáciu s názvom [K9 Uhly trojuholníka](#) (je na stránke školy).

Domáca úloha K9:

Vonkajšie a vnútorné uhly trojuholníka

1. Môžu byť dané uhly uhlami trojuholníka? Ak áno, napíšte typ trojuholníka (podľa veľkosti uhlov).

- a) $50^\circ; 60^\circ; 75^\circ$ Áno – Nie, typ:..... b) $60^\circ; 60^\circ; 60^\circ$ Áno – Nie, typ:.....
c) $120^\circ; 45^\circ; 15^\circ$ Áno – Nie, typ:..... d) $90^\circ; 50^\circ; 40^\circ$ Áno – Nie, typ:.....
e) $105^\circ 5'; 33^\circ 1'; 44^\circ 4'$ Áno – Nie, typ:..... f) $40^\circ 30'; 90^\circ; 49^\circ 30'$ Áno – Nie, typ:.....

2. Dopočítajte tretí uhol v trojuholníku.

- a) $50^\circ; 45^\circ 20'; ?$ ..... b) $?; 42^\circ 38'; 55^\circ 12'$ ..... c) $45^\circ; ?; 45^\circ$ .....

3. Vytvorte správne dvojice trojuholníkov a jeho vnútorných uhlov:

a. Tupouhlý trojuholník	1) $90^\circ; 37^\circ; 53^\circ$
b. Pravouhlý trojuholník	2) $42^\circ; 90^\circ; 38^\circ$
c. Ostrouhlý trojuholník	3) $48^\circ; 62^\circ; 70^\circ$
d. Nie je trojuholník	4) $39^\circ; 46^\circ; 95^\circ$

Odpoveď: .....

4. Zistite pravdivosť viet:

a. V pravouhlom trojuholníku sú dva tupé uhly.	ANO – NIE
b. Tupouhlý trojuholník má jeden uhol pravý.	ANO – NIE
c. Trojuholník s ostrými uhlami je ostrouhlý.	ANO – NIE
d. Pravouhlý trojuholník má jeden uhol priamy.	ANO – NIE
e. Súčet vnútorných uhlov v trojuholníku je 360° .	ANO – NIE
f. Vonkajší a vnútorný uhol tvoria spolu susedné uhly.	ANO – NIE

5. Vypočítajte veľkosti ostatných vonkajších a vnútorných uhlov trojuholníka ABC, keď poznáme veľkosť týchto uhlov (vnútorné uhly sú α, β, γ , vonkajšie uhly sú α', β', γ'):

- a. $\gamma = 58^\circ; \beta = 72^\circ$

Odpoveď: $\alpha =$ .....; $\alpha' =$ .....; $\beta' =$ .....; $\gamma' =$ .....

- b. $\alpha' = 74^\circ; \gamma = 38^\circ$

Odpoveď: $\alpha =$ .....; $\beta =$ .....; $\beta' =$ .....; $\gamma' =$ .....